

Vyriausybės „rūpestis“ šeima

Jolanta RAMONIENĖ, „Šeimos instituto“ vadovė

Mokslininkai mūsų visuomenę vadina skyrybų visuomene ir tvirtina, kad tokie esame jau seniai. Aukšti skyrybų rodikliai, visuomenėje vyraujantis įsitikinimas, kad vieniša mama arba tėtis gali taip pat puikiai užauginti vaiką kaip ir abu tėvai kartu, jau nebestebina. Tačiau politikai nenustoja stebinti.

Praėjusioje Vyriausybėje Teisingumo ministerija, vadovaujama liberalų atstovo, susirūpino skyrybų klausimu. Prieš keletą metų tą rūpestį kartu su vadovavimu ministerijai perėmė socialdemokratai. Nors daugeliu klausimų šios dvi politinės partijos turi skirtingus požiūrius, tačiau kalbant apie šeimą ir santuoką jos puikiai sutaria. Kaip pastebi teisininkas Vygantas Malinauskas, santuoka jiems yra visiškai privatus asmenų reikalas, eilinė sutartis, kaip ir visos kitos, kurias asmenys sudaro privačiai, todėl ir jos nutraukimas turi būti toks pat paprastas. Šie politikai santuoką mato kaip laikiną reiškinį, sutartį be moralinių įsipareigojimų, prigimtinių pareigų, kylančių iš santuokos esmės.

Diskusijose apie skyrybas akcentuojamas žmonių nepasitenkinimą keliantis ilgas, varginantis ir brangiai kainuojantis teisminis procesas. Todėl Vyriausybė susirūpino ne pagalba sutuoktiniams ir jų vaikams, bet teismų darbo krūvio mažinimu bei jų darbo kokybės gerinimu ir pasiūlė santuokų nutraukimą sutuoktinių bendru sutikimu perduoti notarams! Negana to, ji pasiūlė atsakyti dabar Civiliniame kodekse įtvirtinto santuokos išsaugojimo principo, įpareigojančio teismus imtis priemonių sutuoktiniams sutaisyti.

Prof. Aušra Maslauskaitė pastebi, kad „skyrybų revoliucija“ Lietuvoje prasidėjo po 1965-ųjų, įgyvendinus teisinę skyrybų reformą, dėl kurios išsiskirti tapo lengviau ir pigiau. Kitų valstybių patirtis patvirtina, kad supaprastinus skyrybų procesą skyrybų padaugėja. Tad ar Vyriausybės siūlymas pagreitinti santuokų nutraukimą perduodant šį darbą iš teismų notarams nėra skyrybų rato,

turinčio ilgalaikių neigiamų padarinių visuomenei, sukimosi pagreitinimas?

Mokslinių tyrimų rezultatai rodo, kad tėvų skyrybos dažnai turi sunkias pasekmes jų vaikams. Be to, skyrybos „kainuoja“ ne tik besiskiriantiems, bet ir valstybei, t. y. kiekvienam iš mūsų.

Jei politikams iš tiesų rūpėtų pagelbėti besiskiriantiems sutuoktiniams, tai būtų įsiklausoma į jų, o ne į teisėjų nuomonę. Akivaizdu, kad nepakanka teismams skirti laiką sutuoktiniams susitaikyti, – būtina pasiūlyti pagalbą jiems ir jų vaikams. Būtent šito dabar labiausiai ir pasigendama, tam reikėtų sutelkti įvairių Vyriausybės institucijų pastangas.

Dar vienas Vyriausybės „rūpestis“ šeima yra siekis įteisinti partnerystę. 2012 m. vasario „Artumoje“ rašėme apie partnerystės įteisinimo užkulius. Ten išsakytas mintis verta papildyti tuo, kad pagal esamą Europos žmogaus teisių teismo (EŽTT) praktiką, Lietuvai pripažinus partnerystę tik tarp vyro ir moters, netrukus sulauktume įpareigojimo įteisinti ir homoseksualų partnerystę. Politikai tai žino, tačiau kai kurie iš jų yra linkę tiesiog „nepastebėti“.

Kartu su skyrybų proceso supaprastinimu partnerystės įteisinimas dar labiau paspartintų šeimos deinstitutionalizavimą. Suvokiant, kad visuomenės ir valstybės pagrindas yra šeima, sąmoningas pamatinio visuomenės instituto silpninimas turėtų būti prilygintas valstybės griovimo veiklai!

Rinkimai į Seimą vyks po metų, tad dar turime laiko įvertinti realius politikų darbus ir teisingai pasirinkti, kad paskui nereikėtų stebėtis jų priimamais sprendimais. Labai svarbu turėti pakankamai

mūsų interesams atstovaujančių politikų ir kitoje Seimo kadencijoje, nes jie turi galimybę atmesti šeimą ir visuomenę griaunančius pasiūlymus. Šį kartą balsavimu Seimo nariai atmetė tiek skyrybų supaprastinimo, tiek ir partnerystės įteisinimo pasiūlymus ir nutarė svarstyti siūlymą dėl partnerystės įteisinimo priimant specialų įstatymą panaikinimo. Ar pastarasis pasiūlymas nuguls kurio nors atsakingojo stalčiuje greta kitų svarbių pasiūlymų, tarp jų ir šeimos sąvoką tikslinančio Konstitucijos 38 str. pataisos, – priklausys ir nuo kiekvieno iš mūsų.

Tad kviečiu ne tik pasitikėti gražiais rinkiminių kampanijų žodžiais, bet mąstyti ir vertinti, kas mums sakoma. Būtina domėtis, kas vyksta Lietuvoje ir pasaulyje, kad pamatytume platesnį kontekstą, nekartotume kitų padarytų klaidų. Pastebėkime ne tik konkrečių veiksmą, bet ir prognozuokime jo padarinius tiek savo šeimai, tiek ir mūsų visuomenei, valstybei. Taip, asmeniškai kiekvienam tai padaryti sunku, todėl kviečiu Jus tapti Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos nariu bei sekti naujienas svetainėse www.nsta.lt ir www.seimos.org.

